

פרשת אחרי מות קדושים
כניסת השבת : 18:59
צאת השבת : 20:02
רבנו תם : 20:44
אופק ת"א
ח' אייר תש"פ

"עטרת מרדכי אליהו" בית תורה וחסד

בית מדרש יום וחצות לילה, לימוד משניות והזוהר הקדוש לעילוי נשמת הנפטרים, ובית תמחו' לנזקקים על שם ולעילוי נשמת מו"ר מרן הראשון זצ"ל המקובל האלקי הגה"צ הרב מרדכי אליהו זצוק"ל זצ"ל ולעילוי נשמת הצדיקים הקדושים: רבי יעקב רבי ישראל רבי מאיר ורבי אלעזר למשפחת אביחצירא זצ"ל ולע"נ הגאונים הצדיקים: מרן הראשון זצ"ל הרב עובדיה יוסף ומו"ר הרב יוסף מיכאל אברג'ל זצוק"ל זצ"ל

פרשת השבוע
חמורת מרן
הראשון זצ"ל זצ"ל

ביקורת עצמית

"לא תעשו עול במשפט לא תשא פני דל ולא תהדר פני גדול בצדק תשפט עמיתך" (י"ט, ט"ו)

חז"ל (שבועות ל' ע"א) למדו מכאן שצריך האדם לדון את חבריו לכף זכות. באופן טבעי נוטה האדם לראות את נגעי חבריו ולא את נגעי עצמו. לכן אמרה התורה: "בצדק תשפט עמיתך" – תדון אותו לכף זכות, כפי שאתה דן את עצמך.

אך יש גם פן נוסף במצוה זו, המתייחס לאדם עצמו. "לא תשא פני דל" – גם את עצמך תשפט בצדק, ללא עוול, ואל תחפש תירוצים לומר: "אני דל, ולכן אינני אשם..." כן גם: "ולא תהדר פני גדול" – אל תאמר: "אני גדול וחשוב, אי אפשר להאשים אותי..." אל לו לאדם לחפש תירוצים, אלא: "בצדק תשפט עמיתך" – עשה חשבון נפש ובחן את עצמך!

כך מעיד הזוהר הקדוש (ח"ג ק"ע"ח ע"א) על חכמים שלא היו ישנים עד שהיו עושים חשבון נפש, ולכן הם נקראו: "מארי דחושבנא".

על דרך זה יש להסביר גם: "מאזני צדק... יהיה לכם" (י"ט, ל"ו) – גם לכם, באופן אישי, לכל אחד ואחד מכם, יהיה דין צדק לעצמכם.

רעים האהובים

"ואהבת לרעך כמוך" (י"ט, י"ח)

המצוה הראשונה שבעל מחוייב כלפי אשתו – עוד לפני שהתחתן איתה – היא מצות "ואהבת לרעך כמוך". כן מבואר בגמרא בקידושין (מ"א ע"א): "אמר רב יהודה אמר רב: אסור לאדם שקדש את האשה עד שיראנה, שמא יראה בה דבר מגונה ותתנגה עליו, ורחמנא אמר: ואהבת לרעך כמוך".

אמר האר"י הקדוש ז"ל (ספר הליקוטין, עקב, עה"פ ו' יע"ד): אדם שאוהב את אשתו כגופו, מקיים בכך מצות: "ואהבת לרעך כמוך", שבה נכללת כל התורה כולה.

והדרת פני זקן

"מפני שיבה תקום והדרת פני זקן" (י"ט, ל"ב)

מכאן למדנו את חובת הכיבוד של זקנים ושל תלמידי חכמים, ככתוב בתהלים (ט"ו, ד'): "וואת יראי ה' יכבד". חלק מחובת הכיבוד היא לקום בפני זקן או תלמיד חכם.

הרב בעל היבן איש חי זצ"ל שואל: מה הדין לגבי אדם שיושב בגזוזטרא הגבוהה י" טפחים מקרקע הרחוב, ומתחתיו עובר רב ברחוב, האם חייב הוא לקום לכבודו, או שהגזוזטרא נחשבת רשות אחרת, ואין הוא חייב לקום לכבודו? תשובתו: מן הדין הוא חייב לקום. ועוד שואל הרב: כי שנועט בעגלה – האם חייבים לקום לכבודו? ועונה: מעיקר הדין אין חיוב, כי הרב אינו רואה אותו, אבל טוב לקום עוד יש לשאול: נהג אוטובוס או מונית, שתלמיד חכם עולה לרכבו – האם חייב הנהג לקום לכבודו? למעשה, אינו חייב לקום, אבל רצוי. מפורסמים בהקשר זה שני האחים למשפחת בבאיוף, שהיו נהגי אוטובוס בירושלים. כל פעם שהיה הרב המקום חכם אפרים כהן זצ"ל נכנס לאוטובוס, הם היו קמים לכבודו. אמנם על פי דין הם לא היו חייבים לעשות זאת, כיון שהם היו באמצע עבודתם, אך הם טענו: "כיון שממילא אנו עוצרים בתחנה וממתינים שיעלו האנשים, אנו יכולים לקיים מצוה חשובה זו ולכבד את הרב..."

מפני שיבה

"מפני שיבה תקום" (י"ט, ל"ב)

מדוע כתוב: "מפני"? היה צריך להיות כתוב: "לפני שיבה תקום"! על אנשיו של קורח נאמר (במדבר ט"ז, ב'): "ויקומו לפני משה". ביאר גאון עוזנו ותפארנו בעל היבן איש חי זצ"ל (היכן הבא"ח?): מצד אחד הם נקהלו וחלקו על משה רבינו, אולם מצד שני אפילו עדת הכופרים הללו לא יכלו שלא לקום מפני כבודו של משה רבינו. מה עשו? כשהתכינו מרחוק במשה רבינו שמתקרב לקראתם, נעמדו, כדי שלא יצטרכו לעשות זאת כשיתקרב אליהם. לאור דברי היבן איש חי יש לומר, שזהו שציוותה התורה: "מפני שיבה תקום" – עליו לקום "מפניו", כשהוא קרוב אלך, כדי שיהיה ניכר שעמידה זו היא לכבודו!

תנא דבי אליהו
חידושים בפרשה
חבית מדרשו

מחיצה בבית המקדש

המשנה והגמרא מספרות על שמחת בית השואבה שהייתה בבית המקדש בחג הסוכות. שם נאמר: "מי שלא ראה שמחת בית השואבה לא ראה שמחה מימיו". המשנה במסכת סוכה כותבת שכדי להגיע לשמחה זו היו עושים הכנות: "במזמצי יום טוב הראשון של חג, ירדו לעזרת נשים, ומתקנין שם תקון גדול".

ומהו ה"תקון הגדול" שנעשה שם? בנו מרפסת בעזרת נשים, מעל המקום שבו היו הגברים רוקדים. כל זאת בכדי שבשמחת בית השואבה לא יהיו הנשים והגברים מעורבים זה בזה. שהיצר הרע לא יביא אותם להרהר הרהורי עבירה. שמתוך שהם מעורבים יחדיו הם עלולים לעבור על מה שכתוב בתורה: "ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם". הגמרא מקשה על כך ושואלת: מי התיר להם לשנות את מבנה בית המקדש ולבנות שם מרפסת? הרי כל התוכניות של בית המקדש נאמרו ברוח הקודש. כמו שנאמר על דוד המלך "הכל בכתב מיד ה' עלי השקיל". אמר רב: הם סמכו על פסוק שנאמר בספר זכריה (יב) "וספדה הארץ משפחות משפחות לבד, משפחות בית דוד לבד ונשיהם לבד". אמרו, והלא דברים קל-וחומר, ומה לעתיד לבא, שהם עוסקים בהקפד, ואין יצר הרע מתגרה בהם, אמרה תורה: נשים לבד ונאנשים לבד. עכשיו שעוסקים בשמחה, ויצר הרע מתגרה בהן, על אחת כמה וכמה! לכן התירו להם לבנות בבית המקדש מרפסת לצורך הנשים. דבר זה נקרא "תיקון גדול" לא בגלל שהמלאכה הייתה גדולה עליהם, אלא בגלל שהתערבות הזאת היא סכנה גדולה. שהקב"ה "שונא זימה" כמו שאמר בלעם לבלק: "אלהיהם של אלו, שונא זימה הוא".

הרמב"ם בפירושו למשניות והתוספות יום טוב הסבירו שיש כאן שתי תקנות: א] שהגברים והנשים לא מעורבים זה בזה. ב] שהנשים למעלה והגברים למטה, כדי שלא יסתכלו האנשים בנשים. שזה מביא לידי קלות ראש והרהורי עבירה, ושמה יבואו לידי קישוי או קרי בחצרות בית ה'.

פעם הייתי בארצות-הברית בבית-כנסת מפואר שבמפוארים שנקרא אורתודוקסי בית-כנסת שנבנה על-ידי קהילה עשירה ביותר. הגברים והנשים ישבו באותו מפלס, והייתה שם מחיצה בגובה נמוך שכל הנשים היו נראות כאילו הן בבית-הכנסת בשעה שהיו עומדות על גליהן, ולפעמים גם כשהיו יושבות.

אמרתי להם שצריך לעשות מחיצה אמיתית, שהגברים לא יראו את הנשים בעת התפילה. אמרו לי שיש נשים רצות להרחיק חלק מהקהל של בית-הכנסת. אמרתי להם שיעשו מחיצה מזוככת כחה, שרק מצד אחד אפשר לראות בה, ואז הנשים יראו את הכול כאילו הן ממש חלק מבית-הכנסת. אמרו לי: זה דבר יקר.

התפלאתי לראות שיש להם סוף לכל דבר של יופי ויוקרה, ופתאום לדבר של קדושה שמקורו היה בבית המקדש, פתאום אין להם כסף. אמרתי להם: זו התרומה שלי. אני מוכן לשלם על המחיצה הזו מכספי. זה הביך אותם מאוד, כי הם רגילים תמיד לרבנים שבאים לבקש מהם תרומות. פתאום הם העניים שצריכים לקבל תרומה מאחרים.

הפסוק הזה נאמר על-ידי הנביא הושע (ד), ופירושו שהנפילה של עם ישראל מתחילה בכך שכאשר הוא צריך עצה חכמה הוא שואל את העץ מה דעתו. הוא מחליט שאם העץ ייפול על ימין – מותר, ואם על שמאל – אסור. הוא לא שואל את אבותיו בעלי הניסיון. הוא לא שואל את זקני העם – "שאל אביך ויגדך וזקניך ויאמרו לך", הוא עושה כל מיני סימנים ובודה מלבן. מתי זה קורה? כשיש "רוח זנונים" בעולם שמעתה את האנשים. הם לא הולכים על-פי משורת התורה וההלכה וממציאים הלכות חדשות מלבם. "עמי בצעו וישאלו מקלו ויגיד לו" – למה? "כי רוח זנונים התעה ויזנו מפתח אלהיהם". חלק מה"הלכות" החדשות המומצאות היום הן שמוותר לנשים ולגברים לשבת יחד בחתונות ואין בזה איסור. זה נגד הגמרא וה"שולחן ערוך" והפוסקים כולם. ובמיוחד בחתונות שיושבים ביחד ולבושים בבגדים נאים ומסתכלים חלילה זה על זה, וזה אסור כי "לא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם".

ולמה אדם לא שואל את אבותיו ורבותיו בעלי הניסיון? למה הוא שואל את מקלו? כי הוא רוצה קלות. ("אניהם של ישראל על התורה")

הליכות עולם לו
מפסקי מרן
הראש"ל זצ"ל

הלכות ספירת העומר (המשך)

שכח או טעה (המשך)

יא. אם שכח לספור פעם אחת בלילה וביום, שוב אינו יכול לספור בברכה. אמנם הוא חייב לספור בלי ברכה. וטוב יעשה אם ישמע את הברכה מחברו שיכוון להוציאו ידי חובה או משליח ציבור. אם אין מי שיכוון להוציאו יברך ללא שם ומלכות ויהרהר שם ומלכות בליבו. (עיין הגדת אורח חיים עמ' רט סעי' יא).

יב. אם טעה ומנה בלילה אחד מספר אחר - אם נזכר במשך הלילה יספור כראוי עם ברכה. ואם נזכר במשך היום יספור כראוי בלי ברכה ולמחרת יספור עם כולם בברכה. אמנם אם לא נזכר עד הלילה שאחריו אינו יכול לספור עם ברכה, ודינו כמי שלא ספר. (עיין כה"ח תפס ס"ק פז).

יג. הטעות בספירת העומר בספירת השבועות, ואת מספר הימים מנה כראוי, יכול להמשיך לספור מכאן ולהבא בברכה. (עיין כה"ח שם ס"ק כב, כג).

יד. מי שכח לספור את העומר בליל ל"ג בעומר, אך הזכיר בשיחה עם חבריו ש"היום ל"ג בעומר", יוכל לספור אחר כך בברכה על סמך זה. (עיין הגדת אורח חיים עמ' רי סעי' טו).

טו. יש נוהגים להזכיר את העומר במכתבים וכותבים בראש המכתב: "היום כך וכך לעומר". ויש כותבים: "היום כך וכך למ"ט מונים". אם כתב כן במכתב ושכח באותו יום לספור, יש אומרים שיוכל להמשיך ולספור בברכה. (עיין כה"ח תפס ס"ק פד).

בעיות שונות

טז. אם ספר ולא בירך יצא ידי חובה. לכן אם שואלים אותו בין השמשות או אחר כך כמה מונים היום, יאמר לו אתמול היה כך וכך, שאם יאמר לו כמה מונים היום, אינו רשאי לברך אותו היום על הספירה ויספור בלא ברכה. (שו"ע תפס סעי' ה).

כט. אם אמר לשואל ימים או שבועות בלבד, כגון שביום השביעי אמר לו: "היום שבעה אחד", אינו יכול לחזור ולספור באותו ערב עם ברכה, ויספור בלי ברכה. ויש מחמירים רק מ"בין השמשות", אמנם לכתחילה יש להיזהר מ"פגל המנחה". אך אם אמר לחברו לפני "פגל המנחה" יכול להמשיך ולספור בברכה. (כה"ח שם ס"ק בן, הן. הגדת אורח חיים עמ' רי סעי' יח).

ל. יש מקילים שאם לא אמר לו: "היום כך וכך" יכול לחזור ולספור בברכה. ויש מקילין עוד שאפילו אמר: "היום כך וכך" אך לא התכוון לספור, יכול לספור באותו ערב בברכה. (עיין כה"ח שם ס"ק גן, חן).

(מאמר מרדכי למועדים)

סיפור השבוע
מעשיהם של צדיקים

מרן הרב ופגישת "אשת הברזל"

סיפור מרן הראשון לציון הרב מרדכי אליהו זצ"ל: באחד מן הימים הגיע תורי להשתתף בביקור הממלכתי בארץ של ראש ממשלת אנגליה, הגב' מרגרט טאצ'ר, המכונה בפי כל: "אשת הברזל", אשר כידוע בזמן שלטונה היו באירופה חוששים ורועדים מהחלטותיה המדיניות והכלכליות. אולם ראיתי את הנולד וידעתי כי אצטרך להתמודד עימה במפגש עם נתינת ידי בבית הנשיא, וברור כי לא נאה לאדם פשוט ולא כ"ש רב בישראל שיתן יד לנשים. לכן זו הפעם היחידה שפניתי לרבניית: היום את באה עמי לביקור הממלכתי עם ראש ממשלת אנגליה בבית הנשיא, ובין היתר לא רק בשל בעיית נתינת ידי, אלא ובעיקר שאת דוברת אנגלית ותוכל להסביר את עמדתי בענין בנימוס.

אכן הגענו אני והרבניית תלטי"א לבית הנשיא כשהרבניית צעדה לפניי ומייד הרבניית לוחצת את ידי גב' טאצ'ר. ובד בבד התנצלה הרבניית והסבירה בטוב טעם את ההלכה שהרב נמנע מללחוץ כי הוא מקפיד ע"פ הדת לא להושיט יד במקרה זה. אמרה גב' טאצ'ר: 'הרי היו דתיים לפני כן שלחצו את ידי! היה נוכח בינותם מי שהיה ראש ממשלה באותה העת, שלימים נשיא המדינה, והחל לומר את דברי "חכמתו" לפני טאצ'ר כי כבוי הרב אליהו זצ"ל יותר מדי אורתודוקס. מייד שמעה גב' טאצ'ר ואמרה לו: גם באנגליה יש שני סוגי דתיים אורתודוקסים, יש כאלה שנראים מבחוץ שאומרים שהם אורתודוקסים, ויש שהם באמת אורתודוקסים, והאמת שאני מעריכה את אלה שהם באמת אורתודוקסים כל הזמן ולא מתנדנדים פעם ככה ופעם ככה.

הדגיש מרן הראשון לציון זצ"ל: כמה מוסר הסכל בדבר, ואל יבוש בעבודת השם מפני המלעיגים עליו. ואפילו נשיאי אומות העולם מכירים ומעריכים אדם הדבק ביהדותו ומקדש שם שמים ברבים, בבחינת מה שאמר נעים זמירות ישראל (תהילים קי"ט, מו): "ואדברה בעדתיך נגד מלכים ולא אבוש".

"לא תשנא את אחיך בלבבך; ואהבת לרעך כמוך"

כבר בהיותי בן 18 לחץ עלי אבי מורי להתחיל לחפש את הזיווג שלי. אחותי, שגדולה ממני בכמה שנים, עדיין לא הייתה נשואה והיא אמרה לי: אני מבקשת ממך לא להתחיל לחפש לפני שאני אתחתן. היא לא באמת התכוונה שלא אחפש, אבל היא חששה שאם אתחיל להיפגש לפני שהיא מוצאת את זיווגה, הדבר יגרום לה לאי נוחות. כשמלאו לי 21 שאלתי את הרב האם להיפגש, וכך ניסחתי את שאלתי: איני מרגיש עצמי מספיק בשל להתחתן, האם להתחיל להיפגש עכשיו או עוד חצי שנה? הרב השיב: "לא חצי שנה, שלושה חודשים". לא הבנתי למה דווקא שלושה חודשים, אך כמובן עשיתי כדבריו. יום לפני שעברו שלושה חודשים, אחותי התארסה...

(אביהם של ישראל על התורה)

**לקראת עשור לפטירת מרן הרה"ג
הראש"ל"צ הרב מרדכי אליהו זצוק"ל**

משלימים את רכישת בית כנסת "עטרת מרדכי אליהו"

זוכים ב: א. קנין אמה רוחני בבית הכנסת

ב. הנצחת 2 שמות לברכה והצלחה או 2 שמות לעילוי נשמת, בלוח הנצחה מפואר שבבית הכנסת.

ג. בתפילה לישועתכם מידי יום באשמורת הבוקר, ובהקדשת לימוד התורה של אברכי הכולל עבורכם עד

לאחר הלילת מרן זיע"א (סוף חודש סיון).

באהבה וברוב חיבה: רבני ואברכי "עטרת מרדכי"

לפרטים ורישום: 08-9397933 / 054-4477562

בתרומה של 99 ₪ 10X תשלומים

בית תורה וחסד - "עטרת מרדכי אליהו"
רחוב הרב זכריה מדאר 31 רחובות.
08-9397933 | 054-4477562
ateretme@gmail.com

העלון מוקדש לעילוי נשמת:

רחמים בן שמואל, אליהו בן רינה, מכלוף בן פרחת, חיים מאיר בן שמחה, אבי בן צילה צירל ואליעזר טויבה בת הרב יעקב, ציליה בת איסק, אסתר בת רחל, לאה לאומה בת מנטינה,